

Damir Trut, Mladen Jurin, Neven Szabo

A tűzoltóság szervezete a Horvát Köztársaságban

Horvátország változatos tájai és eltérő éghajlatú területei a tűzoltóság felépítését is befolyásolták. Milyen szervezeti felépítéssel reagáltak a kihívásokra? Hogyan változott a tűzoltóság?

Varasd és Zágráb az első

A szervezett tűzoltóság felállítása a Horvát Köztársaság területén 1864-ben, Varazsdon veszi kezdetét. Erre csupán 18 évvel az első tűzoltóságnak a német Durlach városban történt felállítását követően került sor. Így az önkéntes tűzoltóság kezdete Varazsd, míg a hivatásos tűzoltóságé Zágráb város nevéhez fűződik. Az ország part menti vidékein a tűzoltóság hagyományai valamelyest rövidebb múltúak, mivel az első tűzoltó egyesületek tevékenységüket a 19. század végén kezdték meg.

A Horvát Köztársaság területe 56 538 km², lakosainak száma pedig 4,4 millió fő. Tengerpartját a földközi-tengeri térség legtagoltabb partjai közé sorolják. A part hossza, beleértve a szigeteket is (az 1185-ből 66 lakott sziget) megközelítőleg 5790 km-t tesz ki. Ennek megfelelően napjaink lehetséges veszélyeivel összhangban (veszélyes anyagokkal előforduló balesetek, tüzek, technológiai balesetek, elemi csapások) a tűzoltóság szerkezetét a Tűzoltóságról szóló törvény alapján alakították ki.

Törvényi szabályozások

A tűzoltóságról szóló törvény, valamint törvényerejű rendeletek szabályozzák a tűzoltóság felépítését a helyi és területi (regionális) önkormányzatok, illetve városok és járások szintjén. A törvény értelmében tűzoltó-tevékenységnek minősül a tűz- és a robbanásveszéllyel kapcsolatos megelőzési intézkedések végrehajtásában való részvétel, a tűzoltási és mentési (emberélet, testi épség, anyagi javak stb.) tevékenység, valamint a műszaki segítségnyújtás természeti és egyéb katasztrófa esetén.

A törvény alapján a tűzoltó-tevékenységet tűzoltóságok, önkéntes tűzoltóságok, valamint tűzoltó-egyesületek, mint szakképzettséggel bíró, közhasznú szervezetek végzik.

A tűzoltóságokat öt csoportra lehet osztani:

- a) hivatásos közérdekű tűzoltóságok
- b) önkéntes tűzoltóságok
- c) ipari ágazati hivatásos tűzoltóságok
- d) ipari ágazati önkéntes tűzoltóságok
- e) országos szintű beavatkozási egységek

A tűzoltóságról szóló törvény alapján 14 törvényerejű rendeletet hirdettek ki, amelyek részletesen meghatározzák a szervezetet, a parancsadást és -továbbítást, a kiképzést, a technikát és felszerelést, valamint az egyéb, a tűzoltóság rendszerének hatékony működéséhez fontos szervezeti kérdéseket.

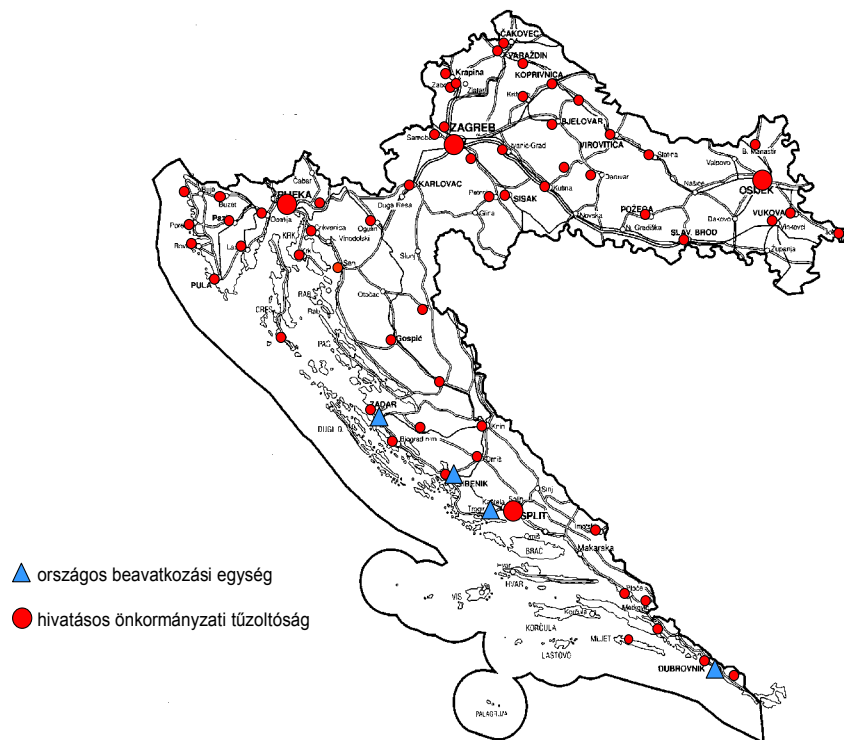
Tűzoltóságok és tűzoltó egyesületek

A Horvát Köztársaság területén pillanatnyilag 62 hivatásos közérdekű tűzoltóság működik. Ezek 2.250 tűzoltót foglalkoztatnak. A közérdekű tűzoltóságokat a

közintézményekről szóló törvénnyel összhangban alapítják meg, megszervezésük pedig községi, városi vagy Zágráb városi közintézményi minőségben zajlik. A térképen (1. ábra) a területi közérdekű hivatásos tűzoltóságok és az országos védelmi és mentési beavatkozási egységek láthatók.

A közérdekű tűzoltóságokon kívül 21 megyei tűzoltó-szövetség működik, melyek keretén belül tömörülnek a területi, városi és községi tűzoltó-egyesületek. A Horvát Tűzoltószövetség képviseli a tűzoltóság érdekeit belföldön, és egyben képviseli a horvát tűzoltóságot a nemzetközi tűzoltószervezetekben. A Horvát Tűzoltószövetség mint a tűzoltóság csúcsszervezete összefogja az összes tűzoltószervezetet és alakulatot Horvátország területén. Ennek adatai szerint a Horvát Köztársaságban 1.790 önkéntes tűzoltó-egyesület működik, 58.800 fős önkéntes tűzoltóval. Fontos e számok hangsúlyozása, mivel a tüzek legnagyobb hányadát a helyi létesítményi és önkéntes tűzoltó-alakulatok kezelik.

1. ábra: a területi községi és városi közérdekű hivatásos tűzoltóságok és az országos védelmi és mentési beavatkozási alakulatok (2006. októberi helyzet).

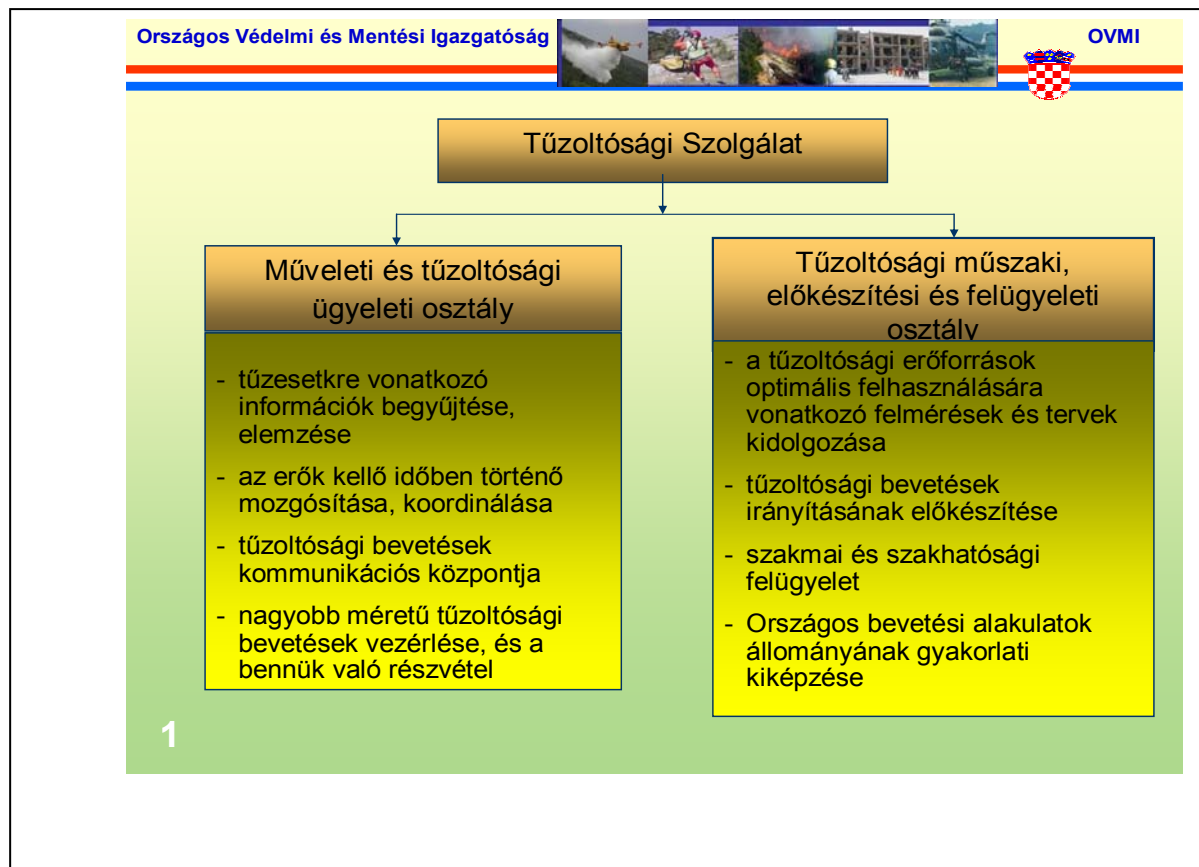
A községi, városi és megyei tűzvédelmi terv megállapítja az összes közérdekű tűzoltóság és önkéntes tűzoltóság feladatait és működési területét. A tűzoltóságok a törvénnyel összhangban és a szakmai szabályok értelmében tűzoltó-tevékenységet végeznek azon a területen, amelyen létesítették őket. Ezen túl minden tűzoltóság a felettes tűzoltóparancsnok utasítására működési területén kívül is köteles részt venni a tűzoltósági beavatkozásokon.

Az Országos Védelmi és Mentési Igazgatóság

Az Országos Védelmi és Mentési Igazgatóság olyan országos igazgatási szerv, amely a védelmi és mentési rendszer csúcsszervezetének szerepét tölti be. A védelemről és mentésről szóló törvény alapján az Országos Védelmi és Mentési Igazgatóságon belül mint

szervezeti egység működik a Tűzoltószolgálat (2. ábra). A Szolgálat legfőbb feladatai a tűzoltóság szerveztségének és operatív készenlétének figyelemmel kísérése, valamint intézkedések és utasítások meghozatala a tűzoltóság szervezetének és hatékonyságának javítása céljából. A Szolgálat vezetője igazgatóhelyettes, egyben tűzoltó-főparancsnok, aki a tűzoltóságról szóló törvénnyel összhangban a tűzoltóság egészében a szerveztség állapotáért és a felkészültségért felelős. A Beavatkozási Terv alapján a tűzoltó-főparancsnok határozatával nevezik ki az országos parancsnokság és az ország part menti és szárazföldi részének tűzoltó-parancsnokait.

2. ábra

A megyei tűzoltó-parancsnokok megyéjük területéért azonos módon tartoznak felelősséggel a tűzoltó-főparancsnok előtt. A megyei tűzoltó-parancsnokok a megyei tűzoltószövetségek alkalmazottai.

A Szolgálaton belül működik az **Operatív Tűzoltási Központ**, melynek feladata a tevékenységek irányítása bonyolultabb esetek idején, az ország területén bárhol. A Központ útján végzik a felügyeletet és az irányítást a beavatkozások alkalmával, amikor több megye erőit és légi tűzoltóegységeit alkalmazzák. Az Operatív Tűzoltási Központ nagy jelentőségű az erők összehangolása tekintetében nagyterjedésű erdőtüzek oltása idején a Horvát Köztársaság partvidéki területein.

Az Operatív Tűzoltási Központ (3. ábra) feladatai:

- tevékenységek irányítása és az információ áramoltatása bonyolult tűzoltási beavatkozások idején, az ország területén bárhol,
- a légi és a földi erők felügyelete és irányítása nagyméretű erdőtüzek oltása idején,
- a tűzoltási beavatkozások összes résztvevőjének összehangolása (közérdekű tűzoltóságok, szakintézmények, speciális felszereléssel és technikával rendelkező szervezetek)
- a tűzoltási beavatkozások folyamatának és alakulásának követése,
- a beavatkozáshoz szükséges további, a szomszédos megyékből vagy országokból érkező erők mozgósítása,
- a tűzoltósági beavatkozásokkal kapcsolatos statisztikai adatok feldolgozása,
- a közszolgálati hírszolgáltatók tájékoztatása a tűzoltósági beavatkozásokról,
- belső kommunikáció a tűzoltóság vezetésével.

3. ábra: Operatív Tűzoltási Központ ¹

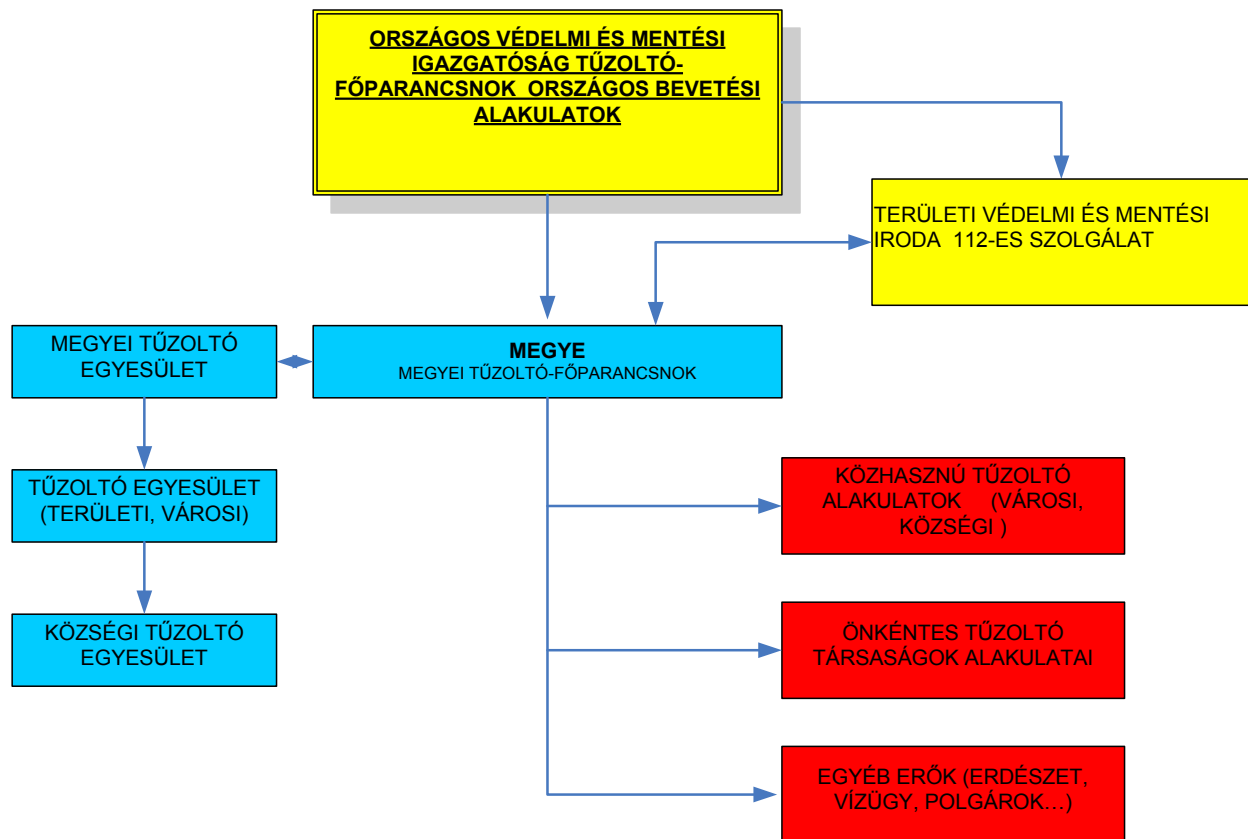

A parancsadási és -továbbítási rendszer felépítése az állami szintről a tűzoltóságokhoz irányul annak érdekében, hogy a tűzoltóságok bizonyos összetettebb események - mint nagyméretű erdőtüzek, veszélyes anyagokkal előforduló balesetek, elemi csapások, technológiai balesetek és egyéb nagyobb szerencsétlenségek - idején is működhessenek.

A struktúra sémájából kitűnik az Országos Védelmi és Mentési Igazgatóság koordinatív szerepe az összetett tűzoltási beavatkozások esetén. A feladatok végrehajtása, például nagyméretű erdőtüzek oltása során szükséges a tevékenységek integrálása. Megyei szinten az operatív tevékenységet folytató szolgálatok vonatkozásában, országos szinten pedig abban az esetben, amikor további erők mozgósítására van szükség. A tűzoltó-főparancsnoktól a megyei tűzoltóparancsnokokhoz és tűzoltóságokhoz irányuló parancstovábbítási rendszer sémáját a 4. ábra mutatja be.

4. ábra

¹ Fotók: Országos Védelmi és Mentési Igazgatóság – Tűzoltószolgálat

Országos védelmi és mentési beavatkozási egységek

A törvénnyel összhangban az Országos Védelmi és Mentési Igazgatóságon belül működnek az **országos védelmi és mentési beavatkozási egységek**. Az alakulatok székhelyei Dubrovnikban, Šibenikben, Zadarban és a Split szomszédságában levő Divulje légitámaszponton vannak. Az országos beavatkozási egységek személyi állománya a nyári erdőtűzek időszakában a Horvát Köztársaság kontinentális részéről érkező tűzoltóságokkal egészül ki.

Minden bevetési alakulat 15-15 kiképzőt foglalkoztat, raktáraiban pedig tűzoltó-felszerelést tárol (könnyű, hordozható szivattyúk, hordozható tartályok, melyeket helikopterrel szállíthatnak a kárhelyekre, tűzoltószerelvények, berendezések). A kiképzők a nyári időszakban fogadják az ország kontinentális területeiről átvezényelt tűzoltókat, és szakmai kiképzésben részesítik őket, valamint bevetési csoportokat alakítanak ki állományukból. A csapatokat tűzoltójárművekkel, helikopterekkel és vízijárművekkel szállítják a tűzzel sújtott területekre az egész partvidék területén.

5. ábra: gyakorlati képzés – helikopterből történő deszantmanőver begyakorlása tűzoltójárművek számára megközelíthetetlen terepen

A horvát tűzoltóság jelentős, az erdőtüzek levegőből történő oltásához szükséges légierevel is rendelkezik.

A légiereő állománya:

- 4 Canadair CL-415 (6. ábra),
- 1 Air Tractor felderítő-bevetési repülőgép, valamint
- 4 MI 8 helikopter. A repülőgépek jelentős szerepet foglalnak el a nagyobb méretű erdőtüzek megfékezésében.

6. ábra: a nagyméretű erdőtüzek oltása Canadair segítségével sikertelen volna

A 90-es évek második felében a horvát erdőtűzoltás szakértői kifejlesztettek egy helikopteres oltási rendszert, ahol az oltóanyagot, a vizet, alulról felfüggeszthető tartályban szállítják (7. ábra).

7. ábra:

A TŰZOLTÓÁLLOMÁNY OKTATÁSA ÉS KIKÉPZÉSE

Az Országos Védelmi és Mentési Igazgatóságon belül egy oktatási központ is működik: a Tűzoltó-, Védelmi és Mentési Iskola. Az iskola tervezi meg, készíti elő, folytatja le és felügyeli a hivatásos tűzoltók és a szervezeti védelmi és mentési állomány oktatását, kiképzését és továbbképzését (polgári védelmi törzsek, parancsnokságok, alakulatok parancsnokságai, óvóhelyvezetők, -megbízottak stb.). Úgyszintén képzésben részesülnek a helyi és területi önkormányzatok állami tisztviselői és alkalmazottai éppúgy, mint a védelmi és mentési tevékenységet folytató jogi személyek dolgozói. A személyi állomány oktatását és kiképzését szolgáló iskola gondoskodik a tűzoltó-felszerelés minőségéről is. Ennek értelmében az iskola szakértőit bízták meg a műszaki felszerelések, berendezések, a védelmi és mentési eszközök és a tűzoltó-berendezések és -eszközök vizsgálatával és ellenőrző vizsgálatával, valamint a minőségi bizonylatok kiállításával. Ezt a munkát az Igazgatóság, mint a jogi és természetes személyek, kisvállalkozók és egyéb szakmai szolgálatok számára végzi. Az iskola kezdeményezi, és részt vesz a horvát védelmi és mentési normatívák kidolgozásában, valamint a tűzoltósági, védelmi és mentési tevékenységek területén, nyomon követi, továbbfejleszti és alkalmazza a szakmai és tudományos módszereket.

Damir Trut, az Országos Védelmi és Mentési Igazgatóság igazgatóhelyettese
Mladen Jurin tűzoltó-főparancsnok, Országos Védelmi és Mentési Igazgatóság
Neven Szabo, tűzoltófőparancsnok-helyettes, Országos Védelmi és Mentési Igazgatóság